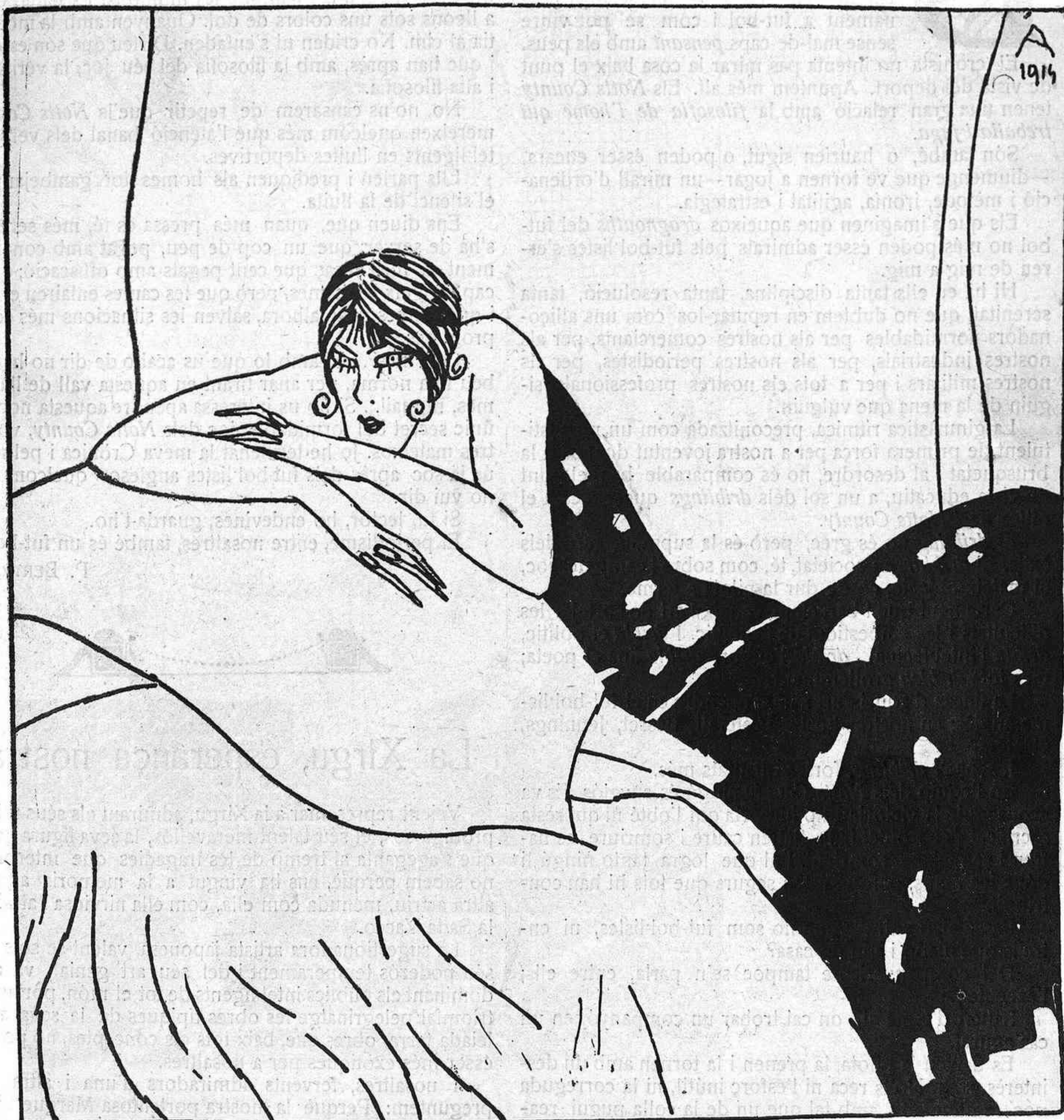

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1849 ————— Any XXXVI
BARCELONA, 5 DE JUNY DE 1914

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

A
1914

MALES INTENCIONS

—Mil pessetes mensuals de sòu?... Per on deu acostumar a passar, els vespres, en Prat de la Riba?..

Notts County

o la ciencia dels peus

DEIXEM-NOS de primeres pedres, de forades i assemblees polítiques, i parlem d'aquests minyons anglesos que han vingut a ensenyar-nos com se juga dignament a fut-bol i com se pot viure sense mal-de-caps pensant amb els peus.

El cronista no intenta pas mirar la cosa baix el punt de vista del deport. Apuntem més alt. Els *Notts County* tenen una gran relació amb la filosofia de l'home qui treballa i juga.

Són també, o haurien sigut, o poden ésser encara, —diumenge que ve tornen a jugar— un mirall d'ordenació i mètode, ironia, agilitat i estratègia.

Els que s'imaginem que aqueixos *dragnouths* del fut-bol no més poden ésser admirats pels fut-bol·listes s'erren de mig a mig.

Hi hà en ells tanta disciplina, tanta resolució, tanta serenitat, que no dubtem en reputar-los com uns alligonadors formidables per als nostres comerciants, per als nostres industrials, per als nostres periodistes, per als nostres militars i per a tots els nostres professionals, siguin de la mena que vulguin.

La gimnàstica rítmica, preconitzada com un reconstituent de primera força per a nostra joventut donada a la brusquetat i al desordre, no és comparable baix el punt de vista educatiu, a un sol dels *dribblings* que executa el pitjor dels *Notts County*.

El *dribbling* no és grec, però és la suprema raó dels èxits. El *driblar*, en societat, té, com sobre'l camp del joc, el mateix objecte; çò és: dur la pilota a terme.

Certament que'l barceloní coneix l'art de sortejar les dificultats i les embestides de l'enemic. I *dribla* el polític, *dribla* l'intel·lectual, *dribla* l'editor, *dribla* fins el poeta; mes tots *driblen* grollerament.

La finesa d'aqueix art s'ha d'aprendre en el fut-bol·lisme anglès; en nostres hostes Weterall, Basset, Jennings, etcètera.

I, sense'l *dribbling*, forses qualitats més.

En l'equip dels *Notts County* ningú és envejós. Es va aconseguir la victòria i no importa qui l'obté ni qui resta sacrificat per a obtenir-la. Saben caure i somriure, es nafren i segueixen somrient, i al que logra tanto ningú li dona les mans, perquè estan segurs que tots hi han contribuït.

Passa això entre'ls que no som fut-bol·listes, ni entre'ls que'n són i són de casa?

Del companyerisme tampoc se'n parla, entre ells; l'executen.

Saben d'esma allí on cal trobar un companyó, en un cas apurat.

Es deixen la pilota, la prenen i la tornen amb un desinterès gran. No'ls reca ni l'esforç inútil, ni la correguda poc remunerada, amb tal que un de la colla pugui realitzar una proesa.

I és d'aquesta manera que han devingut grans i temibles.

De la ciencia que desenrotllen amb els peus ja se'n contentarien molts jogadors d'escacs i dòmino.

Aquí, on n'hi hà tants que tiren coces amb el cap, l'exhibició dels *Notts County* hauria tingut que servir de saludable exemple. Mai cocegen sense to ni sò; mai erren el cop; mai els podem tornar la pilota. Són precisos, matemàtics, segurs i nobles.

S'ha d'admirar, además, la seva disciplina, el seu enginy, intuïció i lleugeresa. Per aquest costat, la majoria dels nostres anomenats intel·lectuals estan molt per sota dels atletes anglesos.

Fins el seu *uniforme* devé expressiu. Jersei blanc i negre, mitges negres ratllades de blanc. Res cridaner, res que fereixi els ulls i llampi a les multituds. Es baten com a lleons sots uns colors de dol. Guanyen amb la modestia al cim. No criden ni s'enfaden. Diríeu que són estòics i que han après, amb la filosofia del seu joc, la veritable i alta filosofia.

No, no'ns cansarem de repetir que'ls *Notts County* mereixen quelcom més que l'atenció banal dels vers intel·ligents en lluites deportives.

Els parlen i prediquen als homes tot gambejant en el silenci de la lluita.

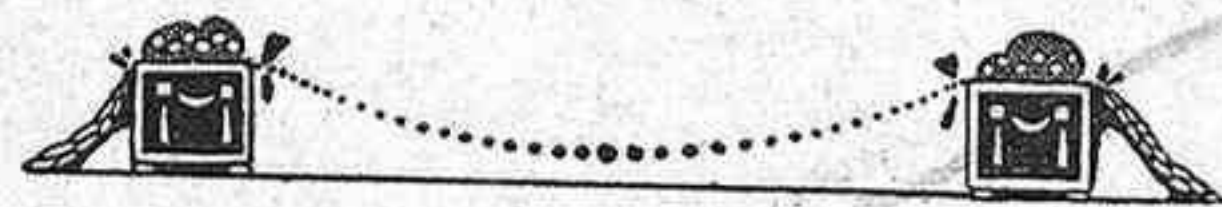
Ens diuen que, quan més pressa es té, més serenor s'ha de servir; que un cop de peu, pegat amb coneixement, és més eficaç que cent pegats amb ofuscació; que'l cap dirigeix les cames, però que les cames enlairen el cap i que, cames i cap alhora, salven les situacions més compromeses.

Què més?... Si amb lo que us acabo de dir no hi trobeu una norma, per anar tirant en aquesta vall de llàgrimes, ni mai!... Si no us interessa aprendre aquesta norma, únic secret del formidable joc dels *Notts County*, vosaltres mateixos. Jo he termenat la meua Crònica i pel meu ús ja soc après dels fut-bol·listes anglesos quelcom que no vui dir.

Si tu, lector, ho endevines, guarda-t'ho.

El periodisme, entre nosaltres, també és un fut-bol.

P. BERTRANA

La Xirgu, esperança nostra

Veient representar a la Xirgu, admirant els seus mèrits prodigiosos, el seu talent meravellós, la seva figura gentil que s'ageganta al tremp de les tragedies que interpreta, no sabem perquè, ens ha vingut a la memoria aquella altra actriu, menuda com ella, com ella nirviosa i atraient: la Sada Yacco.

La sugestionadora artista japonesa, valent-se sols del seu poderós temperament i del seu art genial, va anar dominant els públics intel·ligents de tot el món, portant en triomfal pelegrinatge les obres típiques de la seva assolida terra, obres que, baix tots els conceptes, no podien ésser més exòtiques per a nosaltres.

I nosaltres, fervents admiradors d'una i altra, ens preguntem: Perquè la nostra portentosa Marguerida es preocupa tant d'adaptar les seves sorprenents facultats a

un teatre que no és el séu i a una llengua que no és la pròpia?

¿Es que la seva fama s'enxiquiría gens mostrant-se ingènua, escampant per l'estranger les flors preuades del nostre repertori regional?

¿Perquè l'obsessió de l'idioma castellà l'esclavitza al punt—ella, tant catalana—de no volguer mai, ni fóra de l'escena ni en l'intimitat, parlar en català per por del *rovellament*?

Aqueixa mania del castellà, segons afirma un notable crític madrileny, la perjudica al extrem d'obsessionar-la, a les mateixes taules, concentrant l'esperit en aqueixa injustificada temença, en detriment del reste de detalls.

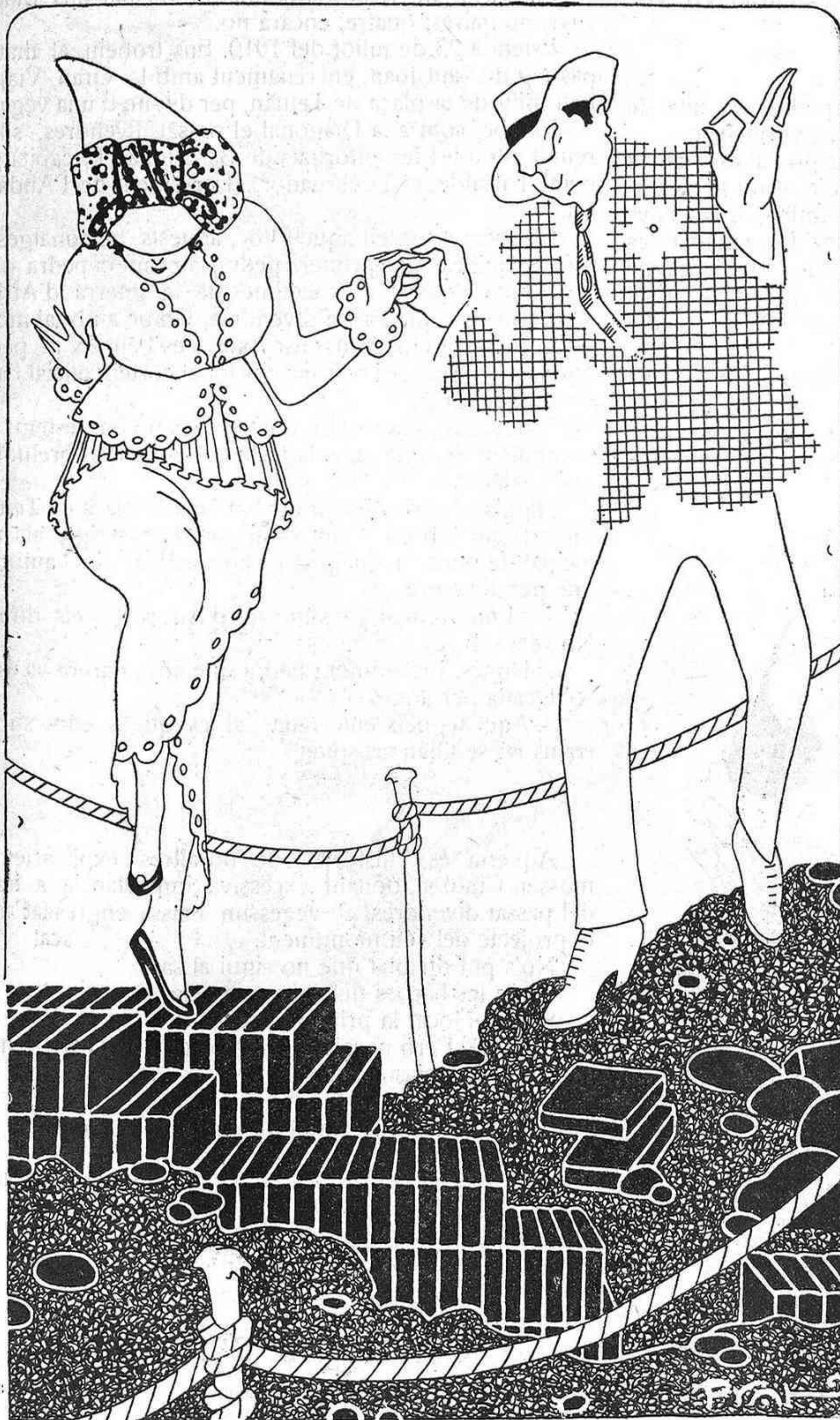
I és una veritable llàstima que aqueixa basarda engu-niegi a la nostra Xirgu, perquè ningú, ni el més exigent espanyolista, pot dir d'ella que no *xafa* bé el castellà.

Temps a venir—i Déu vulgui que triguin forsa aquei-xos temps—els veïns de Breda llegiràn la consagració, la definitiva consagració de Marguerida Xirgu, la que únicament s'otorga després de la mort:

«Como artista, podía tener algún pequeño y perdonable defecto; pero su impecable pronunciación era un encanto, su límpido acento una maravilla. Al oír la nadie habría adivinado que aquella prodigiosa artista hubiese nacido en Cataluña».

I els veïns de Breda en restaràn tots orgullosos i admirats.

YORICK

ATRACCIÓ DE FORASTERS

—Veu, senyoreta?... Això es la famosa Rambla.

No's pot dir blat...

Gran festa, el passat divendres.

Davant de les principals autoritats i amb tot l'aparato que l'argument requereix, va col·locar-se a la Diagonal, encreuament amb el passeig de Sant Joan, la primera pedra del monument que vol dedicar-se a mossèn Jacinto Verdaguer.

Fresques garlandes de verd, hermoses banderes, eloqüents discursos, música, un bisbe que beneeix, unes mans que firmen un acta...

Ja està col·locada la primera pedra.

I com que les coses volen començament i el començament, aquí, és indubitable, alegrem-nos d'haver-lo presenciat i juntem la nostra veu a les que avui fa vuit dies aclamaren a l'insigne autor de *L'Atlàntida* i *Cànigó*.

Però, però... — com deia en els seus bons temps un cert patrici de l'Esquerra, — de la col·locació de aquesta primera pedra, ha de deduir-se'n que ja tenim monument?...

La gloria de mossèn Cinto, pura i sòlida com poques, no necessita estatuës ni columnes per a que'l món la recordi, la veneri i l'admiri; però, això apart, si nosaltres sapiguéssim

on és ara l'autor de *Flor del Calvari*, de bona gana li escriuríem una postal, en la qual, sense embuts ni circumloquis, li diríem:

«Per a veure el seu monument, no s'impacient. Espera'l amb molta calma i, com a mida de prudència, espera'l assegut».

Desconfiança sistemàtica?... Pessimisme sense fonament?...

No. Són els records d'ahir els que parlen; els records d'ahir, que'ns posen en guardia contra les il·lusions d'avui.

***

L'història de les nostres primeres pedres és una de les més divertides que'ls vells barcelonins coneixen.

Qui ha oblidat lo que va succeir amb la del famós monument a Colón?... Col·locada un dia, amb la solemnitat de costum, al cap d'avall de la Rambla, quan anys després, resolta la ciutat a empendre formalment les obres, volgué posar la segona pedra, no hi hagué manera de trobar la primera. Era tant el temps passat desde aquella diada, que fins s'havia perdut el rastre del seu emplaçament.

A la Ronda de Sant Pere, vora els carrers de Girona i del Bruc, s'enterrà també, en certa ocasió, la primera pedra d'un edifici destinat a les Institucions Provincials d'Instrucció Pública, i hi hà algú a hores d'ara que sà-

PARLA EN TRALLA

—Ho veieu, senyors de la «Lliga del Bon Mot»?... Ho veieu, com per desencallar el carro de la política, els pares de la patria també reneguen?...

piga, aquella primera pedra, què s'ha fet i on ha anat a parar el projecte de la monumental construcció?...

***

—Velles histories—dirà algú.—Era abans que's procedia així. Avui, les coses van d'una altra manera. Hi hà més serietat, més formalitat, més consciència de lo que aquests actes signifiquen.

Sí?... Tinguin vostès la bondat de recular uns quants anys, no gaires; quatre, encara no.

Estem a 23 de juliol del 1910. Ens trobem al mateix passeig de Sant Joan, encreuament amb la Gran Via, al bell mitg de la plaça de Tetuán, per dir-ho d'una vegada.

També, com a la Diagonal el passat divendres, s'han reunit allí totes les autoritats de Barcelona. El capità general, l'alcalde, el governador, el president de l'Audiència...

Què van a fer, en aquell lloc, aquests personatges?... Van a col·locar una primera pedra; la primera pedra d'un monument dedicat a les víctimes de la guerra d'Àfrica.

Lo mateix que l'altre divendres, també amb tal motiu se pronuncien eloqüents discursos, i es beneeix la pedra que va a enterrar-se i es firma per tot el corteig oficial l'acta de la cerimònia.

Han passat, encara no, quatre anys, i com estem del monument del que aquella festa era el natural preludi?... Com estem?...

Dignis el curios lector arribar-se a la plaça de Tetuán i interrogui sobre l'assumpte al guarda passeigs, al municipal de punt, a qualsevol representant de l'autoritat que per allí trobi.

—El monument a les glories d'Àfrica?...—els dirà.—No se'n sab res.

—Doncs, i la primera pedra que anys enrera va ésser col·locada per aquí?

—Aquí segueix enterrada... si es que'ls cucs subterranis no se l'han cruspida.—

***

Aquesta és l'història que nosaltres explicariem a mossèn Cinto si, donant excessiva importància a l'acte del passat divendres, el vegessim massa engrescat amb el projecte del seu monument.

No's pot dir blat que no sigui al sac.

Quan les barbes del veí vegis pelar...

S'ha col·locat la primera pedra?...

Molt bé. Però nosaltres, allissonats per l'experiència, no volem entusiasmar-nos.

La primera...

Ja ens entusiasmarem el dia en que's col·loqui la última.

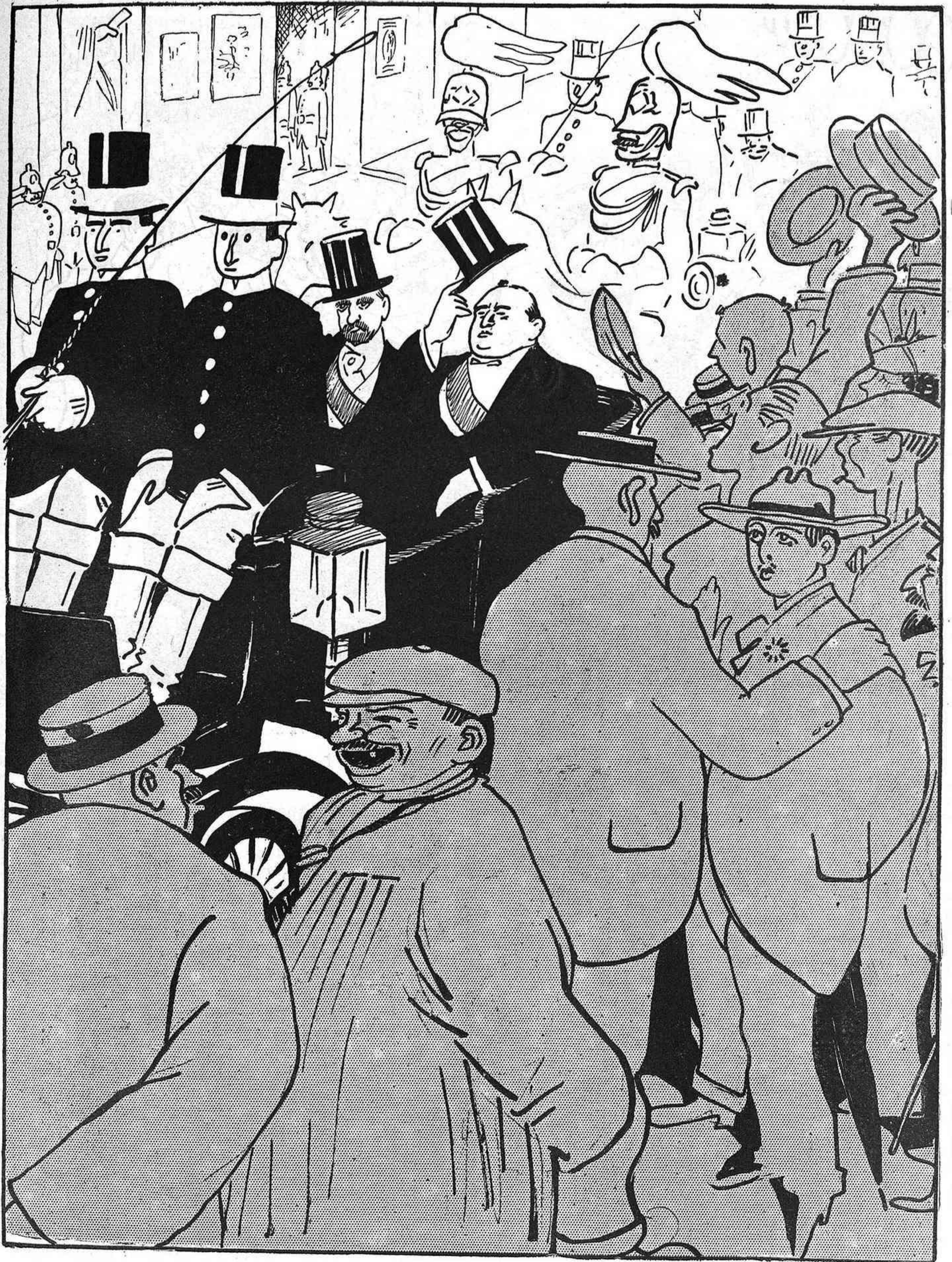
MATÍAS BONAFÉ

Un home salvatge

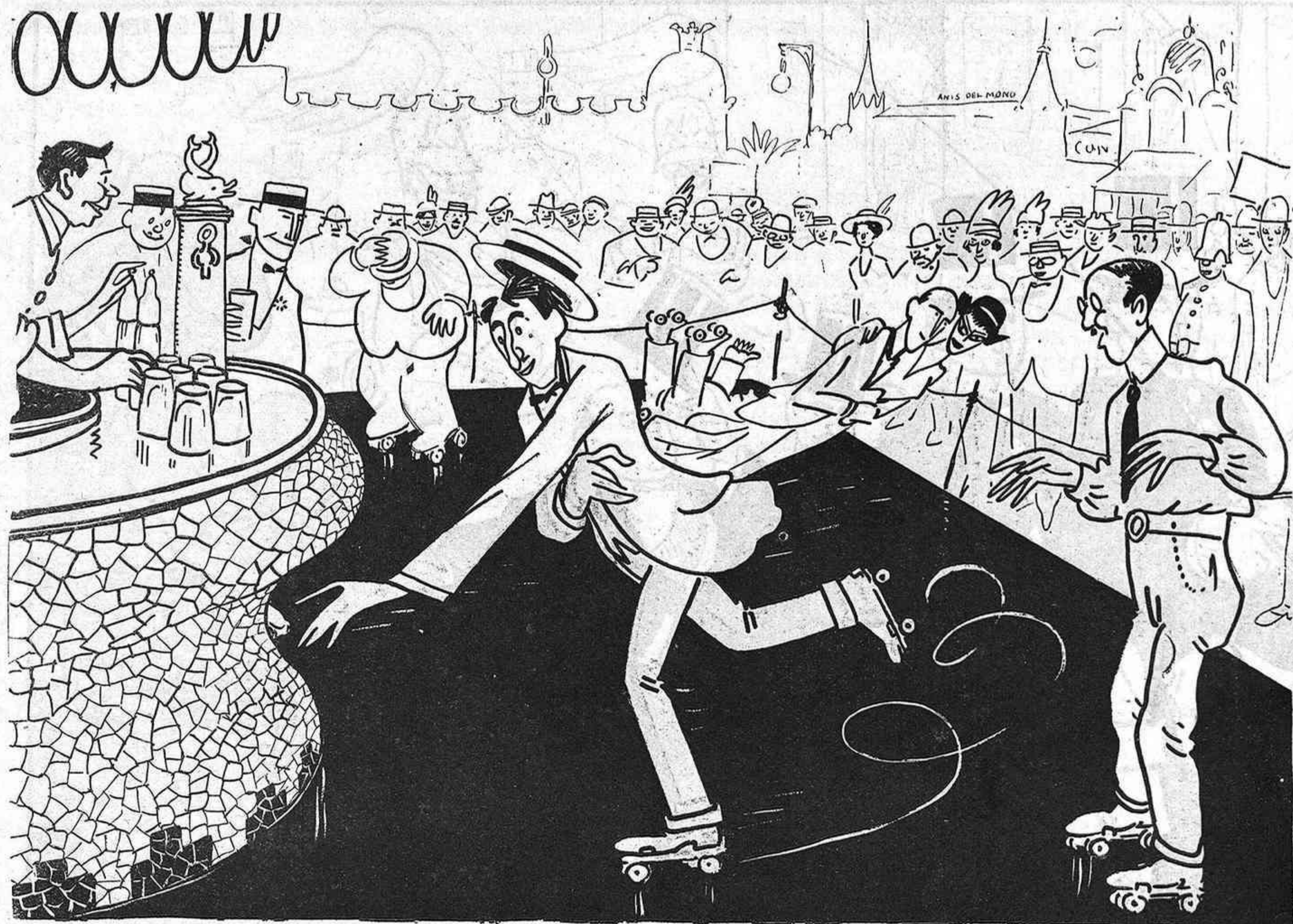
(Continuació)

El de Finlàndia, nomenat Nicodemus, era persona rica; el mar Bàltic, que és un mar dolç, quasi com l'aigua amb sucre i sense tràgiques profunditats, li ofería el seu

EL SACRIFICI DELS VIATGES

—Té, ara es veuen obligats a anar a Lyó. Són de bona pasta, els nostres regidors...
—Si,... de pasta lyonesa.

A LA PISTA DE CANALETES

—Posi'm una soja, si és servit, que a l'altre vol li donaré els deu cèntims.

ambre olorós com les violes; la seva escuma de mar, materia prima per a pipes de luxe, i els seus peixos sense escata, avesats a dormir sota un sostre de glaç, dintre un llit d'aigua gelatinosa de color de lanquins.

Les costes del seu reialme eren cobertes de pins alts com el monument de Colom, o com els campanars de la Seu; en els aiguamolls hi havia joncs per a teixir paneres i cistells; hi havia també barbs i granotes.

En conjunt, tot li donava una riquesa immensa, que podia contemplar d'un cap a l'altre en aquelles terres sense muntanyes ni turons, planes com el palmell de la mà, o com la Plaça de Catalunya.

***

Els nostres lectors—la paciència dels quals mai serà prou lloada—ens perdonaran una vegada més, si deixem el fil del discurs primitiu; però no's penediràn de llur perdó, quan hagin llegit la relació veritable i detallada del casament d'un peix de globo i d'una granota, que tingué, fa pocs dies, lloc en el brollador de l'Ateneu.

L'Ateneu Barcelonès és un hostatge cultural. Res hi fa que'l popular diputat per Balaguer, senyor Rodés, hi jugui al «tuti habanero», fent parella amb en Callén; ni que la partida de *chapeau*, capitanejada per l'inclit Verdguer i Callís, sigui el millor joiell de la casa. L'Ateneu Barcelonès és i serà una societat de cultura, redós de sel-

lectes intel·lectuals que aimen un repòs corporal silent, ensemps que un silent espiritual treball.

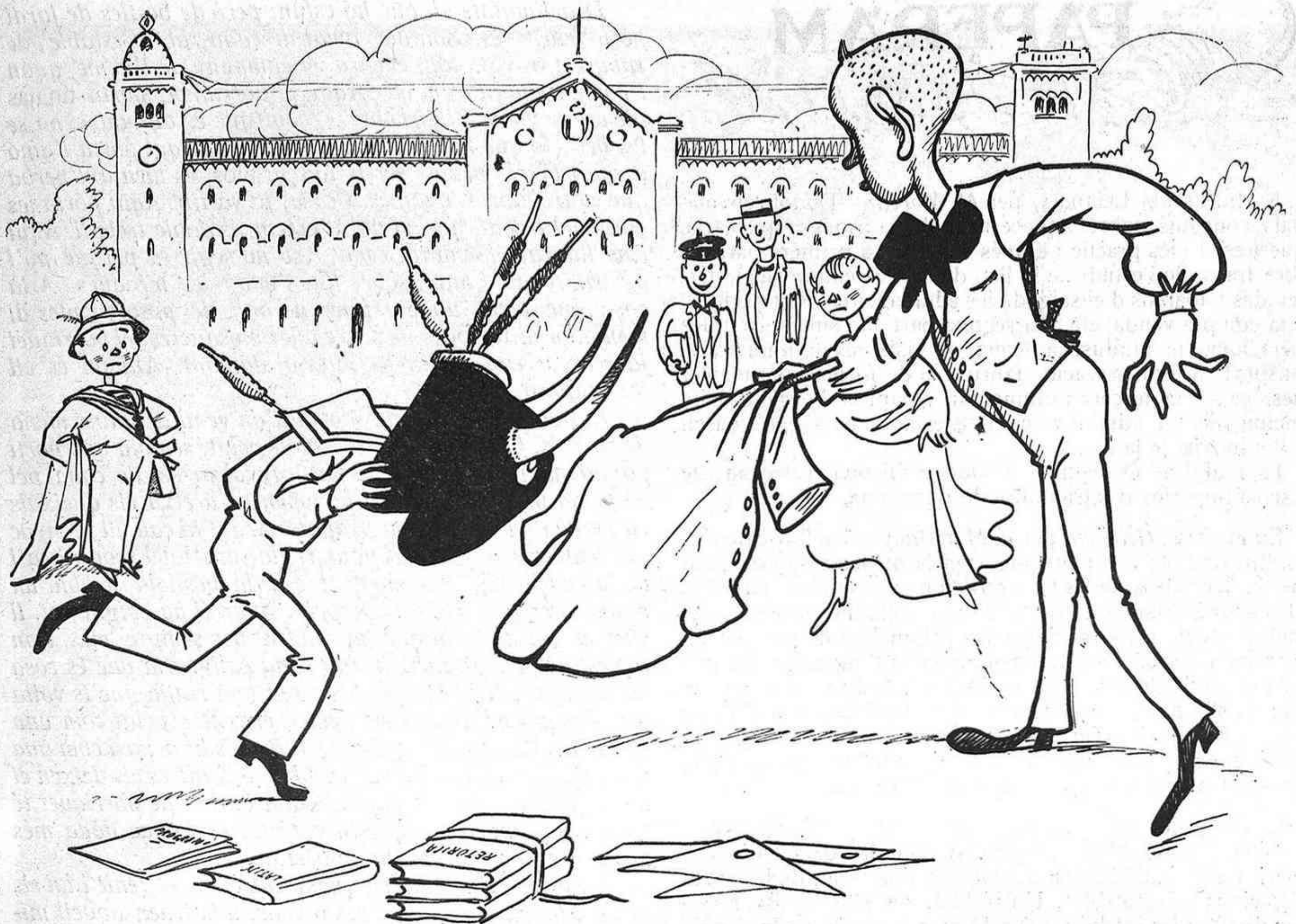
I això ho trobareu a la casa, sobre tot en les tardes hivernals i en els llargs crepuscles de tardor. Però ha arribat la primavera, i l'estiu menaça amb els seus raigs de calor.

Els moços es tornen xerraires i de tant en tant comprometen a algú més o menys *corrido* o viciós, aquest se n'ofèn i, quan està en plena murria, les granotes comencen a cantar i el soci s'exaspera; l'intel·lectual silent així mateix se surt de mare, i fins els del «tuti habanero», i els de nou i tornar a casa, es posen nerviosos per una pifiada o per un no arrastrar a l'hora.

I d'aquest bullir de les sangs primaverals resulta que'n tenen la culpa les granotes. Els moços, que veuen minvar les propines, determinen exterminar-les un any sí i l'altre també. Però, debades.

Aquest any, finalment, sembla haver-s'hi trobat un remei. La pensada l'ha tinguda aquell de la porta, que, quan se treu la gorra i plega, fa la copa al carrer de Cervantes.

Un dia en va fer tres, de copes, i aleshores, inspirat, recordà que no hi hà res tan mut com els peixos, i projectà el casament d'una granota cantaire amb un peix silenciós. El fill del tal matrimoni seria àgil, bon caminador i mut. Sinó ben mut, d'un parlar reposat i no ofensiu.

FI DE CURS

—Escolta, tu, Xinagas... Qui farà de sobresaliente?
—Deixeu-me'n ésser a mi, homes, que m'han donat carabaça!...

La pensada assolí un èxit gros. Don Miquel dels Sants Oliver s'ha prestat a fer de bisbe, per a casar les bestioles; en «Cuca» a representar de padrí, pagant la beguda, (com en els bons temps d'*El Poble*) i en Valentí a ajudar la cerimònia.

En Pujols, sempre bona persona, portà una paperina vuida, per a que servís de mitra al bisbe M. dels Sants Oliver; en Marius inventà una lletania eròtica i, finalment, en Paco Camps (a) *Bellezas*, (a) *Pechugas*, (a) *Me quieres?* es col·locà davant de la granota, com si fos un espill on la carinyosa mare pogués veure retratat al futur fruit del seu ventre que, engendrat en tan docta casa, no podia pas ésser panxa de granota.

(Seguirà).

MONI

Del jardí dels humoristes

L'AFICIÓ A LA PESCA

A les roques de l'escollera hi havia, aquella tarde, molts pescadors de canya. No's pot dir que'l peix piqués molt ni poc; picava amb modos, amb prudència, com de

costum. De tant en tant, un dels pescadors alçava la canya i al cap-de-vall del fil s'hi veia bellugar un burret o una llissara minúscola que anava a parar a un cabacet a fer companyia a altres peixets.

En el lloc de més perill, els peus ficats a dins de l'aigua i la canya als dits, un dels pescadors restava immòbil, heroicament immòbil. Aquest tenia el cabacet completament buid. El sol li petava a la cara. Jo no'm cansava d'admirar la seva paciència i el seu coratge.

Una de les vegades que va retirar la canya, vaig ficar-me que a la punta del cordill no hi havia ni am ni esqué... Era el fil net i pelat.

Va punxar-me l'agulló d'una invencible curiositat, d'unes terribles ganes de sapiguer, i no vaig poder menys de preguntar-li amb un cert tò de franquesa i amabilitat:

—Escolteu i perdoneu: com és que pesqueu sense am i sense esqué?

Aleshores l'home alçà la testa i, esguardant-me imperiosament, va dir-me.

—Perque jo pesco *pel gust de pescar!*

En les seves paraules hi havia tot l'immens despreci que'ls aficionats senten pels professionals.

J. COUTANCES

LA INDUSTRIA LECHERA, per M. Morelli.—De tots els manuals coneguts sobre aqueix ram de la riquesa pecuària, aquest és el més pràctic i el més senzill. La primera part del llibre tracta de l'estudi de la llet, de la seva composició, dels mètodes i aparells d'ensaig, de les adulteracions i alteracions, de la compra-venda, etc. La segona part la constitueixen les operacions de l'industria lletera, els sistemes de munyir, de transport, de conservació, fabricació de formatges i mantegues, etc. I la tercera i última part comprèn l'organització, funcionament i administració dels establiments que's basen en l'industria de la llet.

La traducció és deguda al Doctor Girona, catedràtic de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona.

EN EL AZUL. (Rimas), per F. Maristany.—Un llibre de versos, simpàtic per dos conceptes: per la presentació exquisida i per la delicadesa de les composicions que enclou. La musa del senyor Maristany és sentimental i romàntica sense exageració; les seves poesies, dintre de l'originalitat de pensament, recorden a Becker i a Campoamor; tenen l'ingenuïtat del primer i el sentit filosòfic del segon. La forma és clàssica i elegant; no s'hi troben estridències decadentistes. Tot el llibre ve a ésser l'esplai íntim d'un cor sensible, dominat per un esperit culte i observador. La part tipogràfica fa un complet honor als tallers de la casa Oliva, de Vilanova.

LA ELECTRICIDAD AL ALCANCE DE TODOS, per L. Graetz.—Presenta aquesta obra un quadro complet dels fenòmens elèctrics més culminants descoberts fins avui, de les seves aplicacions més notables. Un manual on s'hi exposa, a l'alcanc de totes les intel·ligències, lo més essencial de la ciencia elèctrica moderna, no sols les teories generals i les aplicacions, sinó les nocions de radiografia, radiactivitat i telegrafia sense fils. Conté un sens fi d'il·lustracions i està magníficament presentat.

CANIGÓ, per Mossèn Jacinto Verdaguer.—S'acaba de posar a la venda aqueix volum, el quint de les Obres Completes de Mossèn Cinto, edició econòmica de l'Il·lustració Catalana. No és del cas remarcar aquí la valua literària del Canigó, aqueixa incomparable llegenda poemàtica pirenenca del temps de la reconquesta. Tot amic de les lletres i tot bon patriota està obligat a conèixer-la. I el que s'hagi oblidat de ficsar-hi els ulls, ara té ocasió d'esmenar l'erro. Canigó forma un elegant tomet de més de 200 planes i es ven a un preu incomprendible per lo barato.

SEPT SCIENCIES

COSES DE CASTELLA

ELS BORRIQUETS

L'invenció dels automòbils ha fet que'ls cavalls, i sobre tot els borriquets, aviat seràn peces curioses de museu o de jardí d'aclimatació.

Aquí, en certs poblets de Castella, els borriquets no'n són pas, de jardí d'aclimatació.

D'aclimatats sí, que ho estàn; però de besties de jardí no'n tenen res. Són més aviat de cami-ral, d'estable, de camps a través; són, encara, el company de l'home, quan l'home treballa com ell. Aquí, el borriquet, porta tinajas plenes de vi de Villarrubia, i, com que és aiguader, no se les beu (lo que no farien molts homes). Aquí porta l'amo a coll-i-bè, i, per no ser-li tan gravós, es menja l'herba que va trobant, i, quan és a casa, ja va tip. Aquí porta les eines del treball que, si no'ns errem, és doble treball. Aquí fins llaura, i sembra, i bat, i si no sega és perquè no'l deixen segar, i aquí, sobre tot, s'endú les mosques. A la casa que tenen un borriquet no han de posar cintes al menjador ni terços de sucre a les mosqueres: el borriquet ja s'encarrega de dur-les totes al damunt. Allí on és ell les acapara.

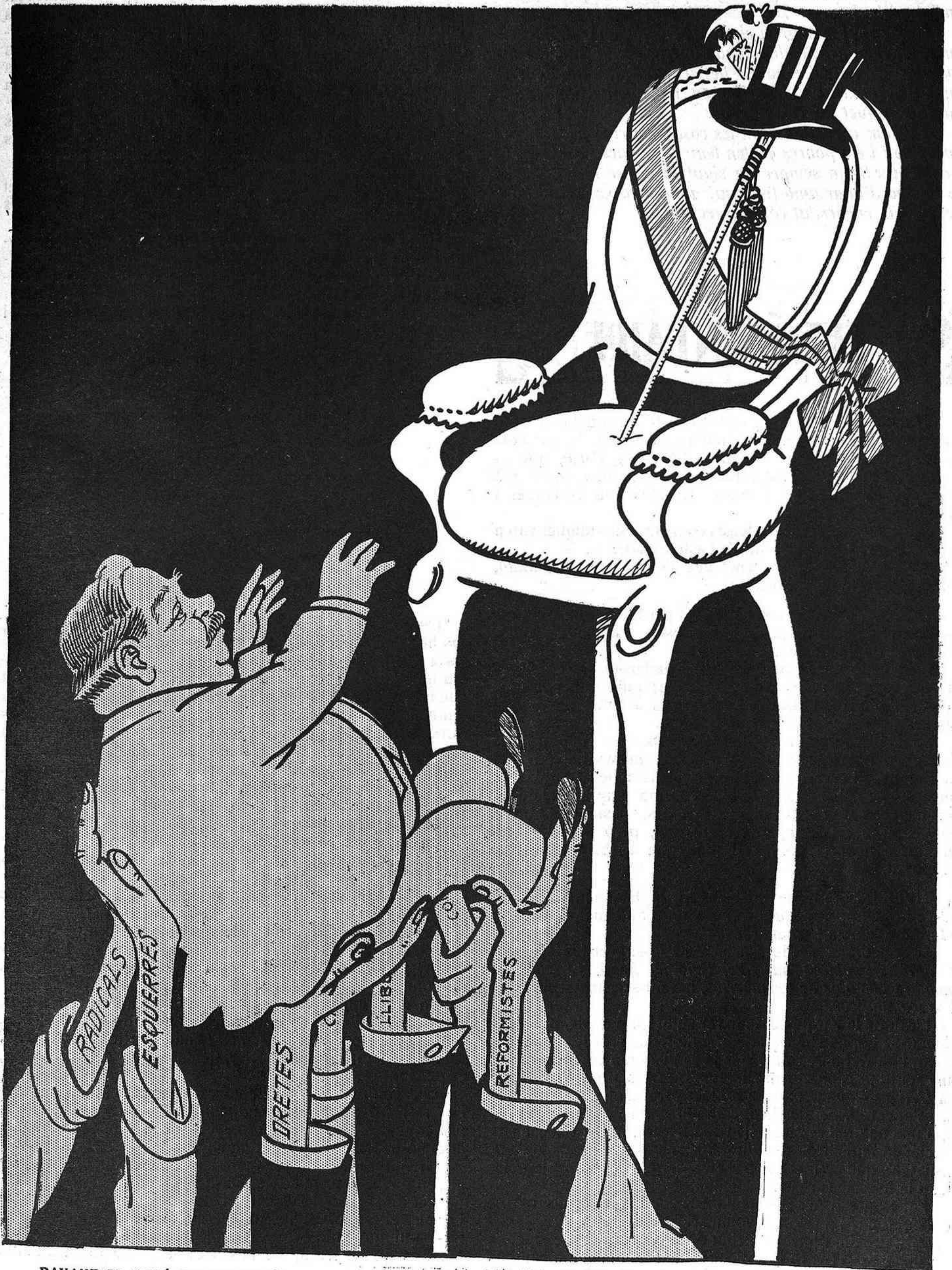
El borriquet, aquí, no sabem d'on ve ni de quina mena de raça és. Quan és infant és molt pelut; sembla que porti pantalons, i, com que és donat a revolcar-se, de cada pèl en penja una palla. Quan li comencen a eixir els queixals va perdent el plomiçol a grapats. Ara n'hi cau un manyoc del ventre; ara tota una pantorrilla; ara'l del front; ara'l de la cua; arriba un moment que la bestiola sembla un mapa carregat d'illes. Després, quan li ha caigut tot, li surt el pèl natural que ja tindrà per sempre més, i an aquest pèl, els gitanos, hi fan cada caligrafia que és cosa meravellosa. N'hi hà que'ls deixen una ratlla que'ls volta tota l'esquena. Alguns els deixen el ventre pelat com una granota. Altres, a l'inversa, la llana els hi deixen com una faixa que'ls abriga fins al llombrigo, i altres els deixen el morro afeitat com un pagès. Cada barber de borriquet té les seves fantasies i aquesta varietat és lo que dona més atractiu an aquesta mena de bestiar.

En lo que s'assemblen quasi tots és en el gènit i an els posats. Peluts o pelats, joves o vells, tots tenen aquell mirar dolç, com si passessin una pena; com si no estessin contents d'haver vingut an aquest món, o com si estessin enamorats. Tots, en sentint certa flaire que ells tenen i els homes sospiten, se'ls posen les orelles dretes en direcció a allí d'on ve la flaire; torcen el morro superior i arrenquen un crit que fa alegria; tots tenen la voluntat de sempre: volguer anar a les seves i qui no li agradi que ho deixi, i tots tenen una querència, i és que allí on veuen més pols, o més fang, o més... lo que sigui, allí es van a revolcar. Tant se'ls endona, la roba, tant si van nèts com si van bruts. Revolquem-nos-hi i després veurem. I lo que veuen és sempre lo mateix: una tunda de garrotades com si els hi espolsessin el cuiro.

Hem de fer avinent que això és retreure'ls-hi els defectes. Però qui és que no'n té, an aquest món, encara que hagi anat a estudi?... Què faria, l'home, si de petit, en lloc de la pedagogia, que n'hi hà tants que no'ls hi prova, sols se cuidessin d'esquilar-lo, i li carreguessin tinajas, i l'enganxessin a una arada?... No seria tan borriquet com aquests borriquets que diem?... No cridaria en sentint flaire?... No's revolcaria per allí on fos?... L'història està plena de fets que no volem comprovar i que'ns donarien la raó. I encara avui dia hi hà molts homes que, fins havent anat a estudi i sabent filosofia, així que poden, no sols se revolquen, sinó que passen les nits al cine o van a veure les Pastillas Hércules, i qui diu al cine diu altres llocs pot-ser tan dolents com els cines.

Els borriquets, doncs, an aquests pobles, encara són una força. Una força que dúu poc pès, però que no deixa d'ésser una força. Perdonant les comparacions, una casa amb deù fills és pobre, i una casa amb deù borriquets és rica; lo que prova una volta més que o bé un fill no's

DAVANT EL SILLÓ DE L'ALCALDIA

—Apa, una altra empenteta i ja hi som.

porta un pa, com molts diuen, o que un borriquet es diu un feix d'herba.

I això és el més gran elogi que podem fer del borriquet. L'home, per pendre llet de burra, ha de tenir un encostipat crònic i dir que la llet el debilita, i an el borriquet l'engreixa, i si tus en pren, i si no tus també. I és que'l borriquet no gasta metge.

Tal com avui dia estàn les coses, els rics poden tenir automòbil i els pobres poden tenir borriquet. Per això la classe més trista sempre ha sigut la classe mitja, que és la que ha d'anar amb tramvia, aquest cotxe sense independència, encarrilat com un recruta.

XARAU

PRINCIPAL.—La companyia Simó-Raso va debutar amb èxit extraordinari. Interpretà, molt ajustadament, la comedia *Como buitres* i estrenà una farsa, *López de Coria*, que és graciosa de debò. Inversemblable en el seu fons, conté una serie de tipus molt ben apuntats; i les situacions còmiques i els xistos hi són a dojo.

El senyor Simó-Raso i demés companys de fatigues varen treure admirable partit d'aqueixa astracanada.

=Ahir, dijous, degué tenir lloc l'estrena de *Fortunato*, un acte, creació de Simó-Raso.

LICEO.—El tercer concert donat per la «Schola Orpheonica» era'l de més força; puix se donava completa la *Missa solemnis*, de Beethoven.

D'aquest concert, que voldríem parlar-ne molt benèvolament, poques coses podem dir-ne; puix per poc que volguessim profunditzar, sortirien més aviat censures que lloances.

Lo més sobressortint dels elements que componen la massa orfeònica de la «Schola» és son entusiasme; des del mestre fins al darrer chorista estàn plens de fè i amor per la musica; però això no és prou. La darrera empresa, al donar tres concerts al «Liceo», mereix lloances, encara que no per altra cosa, per l'esforç que representa, però n'hauràn tret profitoses lliçons. Que les aprofitin, que arribaran allí on se proposen.

TÍVOLI.—Les representacions Xirgu han animat aqueix teatre i es comprèn, donada l'espectació que hi havia per a admirar a la nostra gran artista.

La celebrada actriu catalana ha interpretat les obres *L'Aigrette*, *Camino adelante*, *Salomé*, *Zazá*, *El corazón manda* i *Los ojos de los muertos*, havent-se estrenat el dijous *Los Románticos*.

L'èxit de la Xirgu, sense haver sigut formidable, pot considerar-se bò; ha vingut bastant millorada, artísticament. Ha viscut i ha vist món i això sols ja és una gran ensenyança per una actriu passional com ella. En totes les obres, sobre tot en *L'Aigrette*, una comedia brillant però molt convencional, ha estat encaixada, detallant com una eminència i donant al tipu una naturalitat i un relleu admirables. En el gest, en la dicció, en l'intenció dramàtica, fins en aquells aguds de vocalització, que eren el seu pecadet, ha guanyat considerablement la festejada artista.

Pot estar satisfeta del aculliment que li han fet els barcelonins, després de la seva voluntariosa deserció.

=El pròxim dimecres debut de la companyia de opereta castellana del «Teatro Eslava», de Madrid. Inaugurarà amb el *vaudeville* líric en tres actes: *A ver si cuidas de Amelia*. Venen de directores D. Asensi Mas i el mestre Foglietti.

NOVEDADES.—Una altra companyia que ha començat amb bon peu: la del Teatre de la Comedia, de Madrid. Els simpàtics artistes debutaren amb una joguina còmica, *El orgullo de Albacete*, d'en P. Weber, arreglada pels senyors Paso i Abati. Es obra d'enredo i d'acudits, que manté la rialla en llavis de l'espectador durant els tres actes; gresca contínua que'l públic de «Novedades» va rebre joiosament.

Els artistes, senyores Alba, Vázquez i Riquelme i senyors Buenafé, González i altres estigueren justos en els respectius papers, fent-se ovacionar al final de cada un dels actes.

APOLO.—Les darreres estrenes corresponen al sainet en un acte *La meva senyora* i al *vaudeville* *Tots som fills d'algú*.

Una i altre estàn fent les delícies dels aficionats a la verdor; tenen gracia, una mena de gracia... en mànegues de camisa, que provoca rialles fresques i grasses als *morenos* iniciats en el genre picant.

=Per a avui està anunciada l'estrena de *La primavera*. Si aquesta no és prou verda,... ni mai!

NOTES DEPORTIVES

FOOT-BALL

Els professionals anglesos, aquests terribles *Notts County*, ens han deixat amb un pam de boca oberta. Ens creiem jugar a *foot-ball* i no jogavem mes que a geps. Ara ningú podrà ignorar que's facin miracles amb els peus. Diríeu talment que les sabates d'aquests jogadors (modestes sabates que semblen espartenyas de seminarista, incomparablement inferiors a les luxoses dels nostres fut-bol·lers) són un imàn i la pilota una serradura d'acer. Fan d'ella lo que'ls dona la gana: li donen efecte i desefecte, l'aturen i l'empenyen de la manera que volen, la passen per sobre'l cap de l'enemic, per entre les seves cames, per la dreta, per l'esquerra, i, si no'l fan caure marejat, és perque la vergonya domina al mareig.

En el primer partit—diumenge passat—ens varen pendre la mida. Segurs de que, si volien, cada *arrencada* seria un *goal*, s'entretenien com uns jan-fumes.

El «Barcelona», un bon xic desconcertat, no feia més que debatre's com un ratinyol entre les potes d'un gat.

Els anglesos reien. En Peart, un davanter-centre que en res se sembla an en Bau, passava per allí on volia, i en Bru es caragolava als seus peus, amb la pilota a la panxa, com una sangonella, i l'altre seguia rient com un benaventurat.

En Waterall, extrem esquerra, a qui marcava en Bigué, feia el que li donava la gana sense que l'altre el trobés mai. I com en Waterall, en Basset, en Lamb, en Richards, i tots.

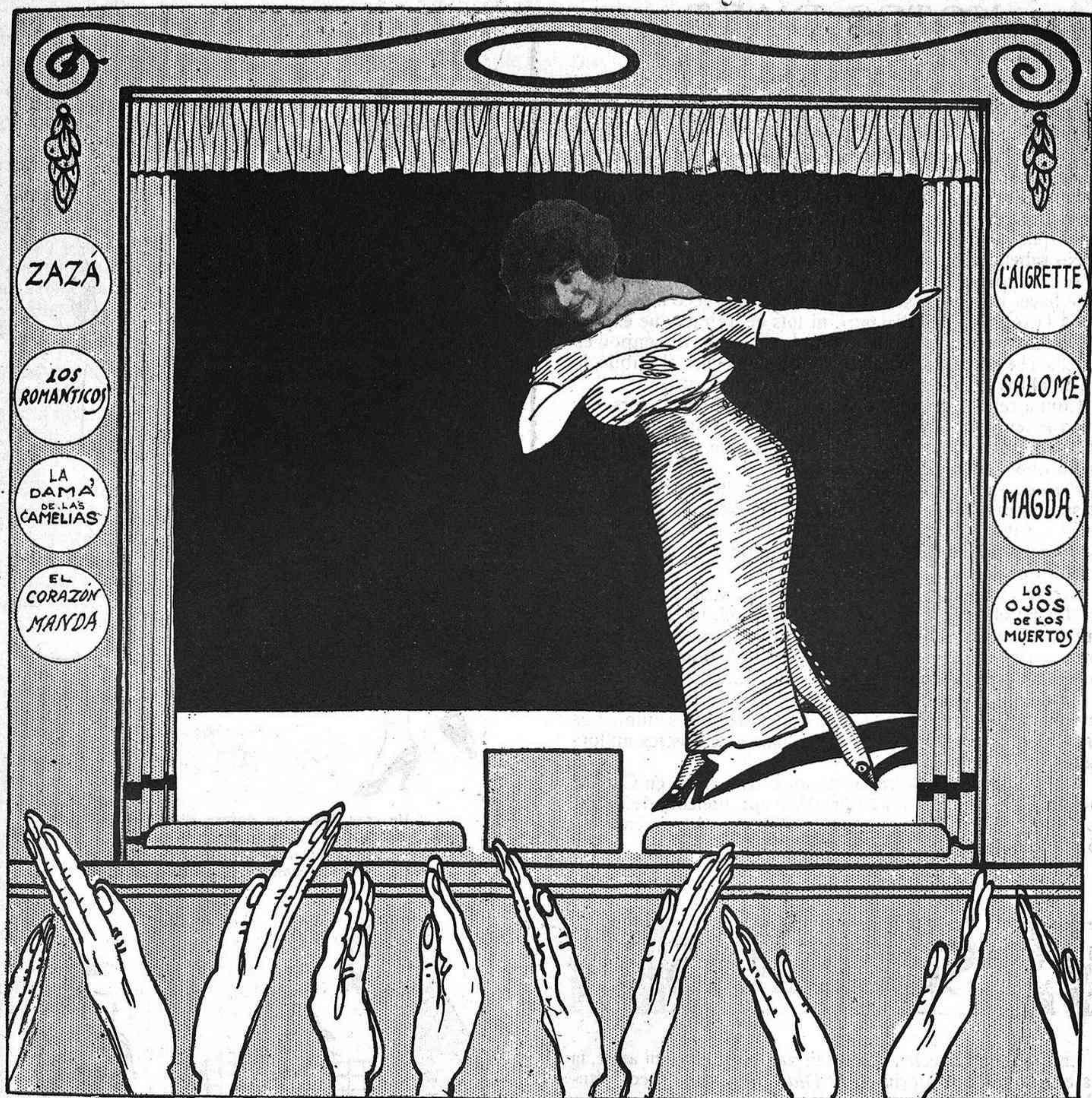
No parlem del gran Morley, defensa, qui, sense moure's, és per tot.

El segon dia, el «Barcelona» va jugar amb molta empenta i en varies ocasions *estigüé a punt* de fer un *goal*. Però el porter anglès, encara que suplent d'aquell que fa un metre noranta-tres centímetres, és un àliga.

Ni en Greemwell, que's portà incommensurablement, lo-grà en dos xuts formidables, fer-li res.

Per ara, els anglesos han fet sis *goals*: dos el primer dia i quatre el segon. Si deixem marxar als *Notts County* sense fer-los-hi un tanto—que és molt probable que així sigui, mentres no s'apiadin de nosaltres—això resultarà un altre Trafalgar.

Donem mercès al «Barcelona» per haver-nos proporcio-

La dama. — *Qué tal, amigos?... Qué les pareció a ustedes el acento?*
 Una veu. — *Efectivament, no se li coneix pas gens que sigui catalana.*

nat el goig de veure jugar tant meravellosament i, tot lloant an en Reguera, Greenwell, Wellace, Morales i algún altre que feren quelcom d'eficacia, deixem pel número pròxim algunes consideracions que'ns salten a la punta de la ploma.

REGATES INTERNACIONALS

Davant una nombrosa i distingida concurrència s'efectua- ren el passat diumenge les anunciades regates.

El Reial Club de Mar era petit per a tants espectadors.

En la primera, per a canots de passeig a dos remers i timoner, va guanyar «Brunzent», del Club de Mar, timoner Santamaria.

En la segona, per a canoes a vuit remers, tripulada per

marins de Guerra, va guanyar la iola «Voladora», de la Comandancia de Marina.

En la Internacional, que fou la que despertà més interès, va guanyar la «Barcino II», timoner Camps, seguida de la «Barcino I», timoner Bonet. La iola *Peut-être*, que tingué que orsar per haver-se interposat un vapor al seu pas i que portava prou empenta per a guanyar, fou classificada en tercer lloc; restant l'última «Valencia».

El campionat de Barcelona, per a canoes de dotze remers i timoner, fou guanyat per la «Ligera», timoner Paldiris, de l'Unió Professional de D. E. del Comerç.

La nostra enhorabona.

NOTES D'ART

FAIANÇ CATALÀ

En Ricard Canals se'ns acaba de presentar, donant-nos a conèixer una nova modalitat del seu art.

L'exposició d'ara es compona exclusivament de retrats.

En Canals, que té talent, s'ha adaptat sense gaire esforç al gènere. Un gran domini del dibuix i una percepció clara i harmoniosa del color són les qualitats més apreciades en ell, i a les quals deu els seus triomfs.

No sabem si en Canals ha claudicat o no en bona part del seu credo estètic d'abans. Lo que'ns sembla és que ara, sense haver deixat d'ésser del tot sincer, segueix fent-ho bé.

En l'exposició del «Faianç», ni tots els retrats que exposa poden ésser admesos com a obres sel·lectes, ni tampoc en tots ells s'hi noten les mateixes concessions fetes al públic, lo que en altres termes s'anomena criteri aburgésat.

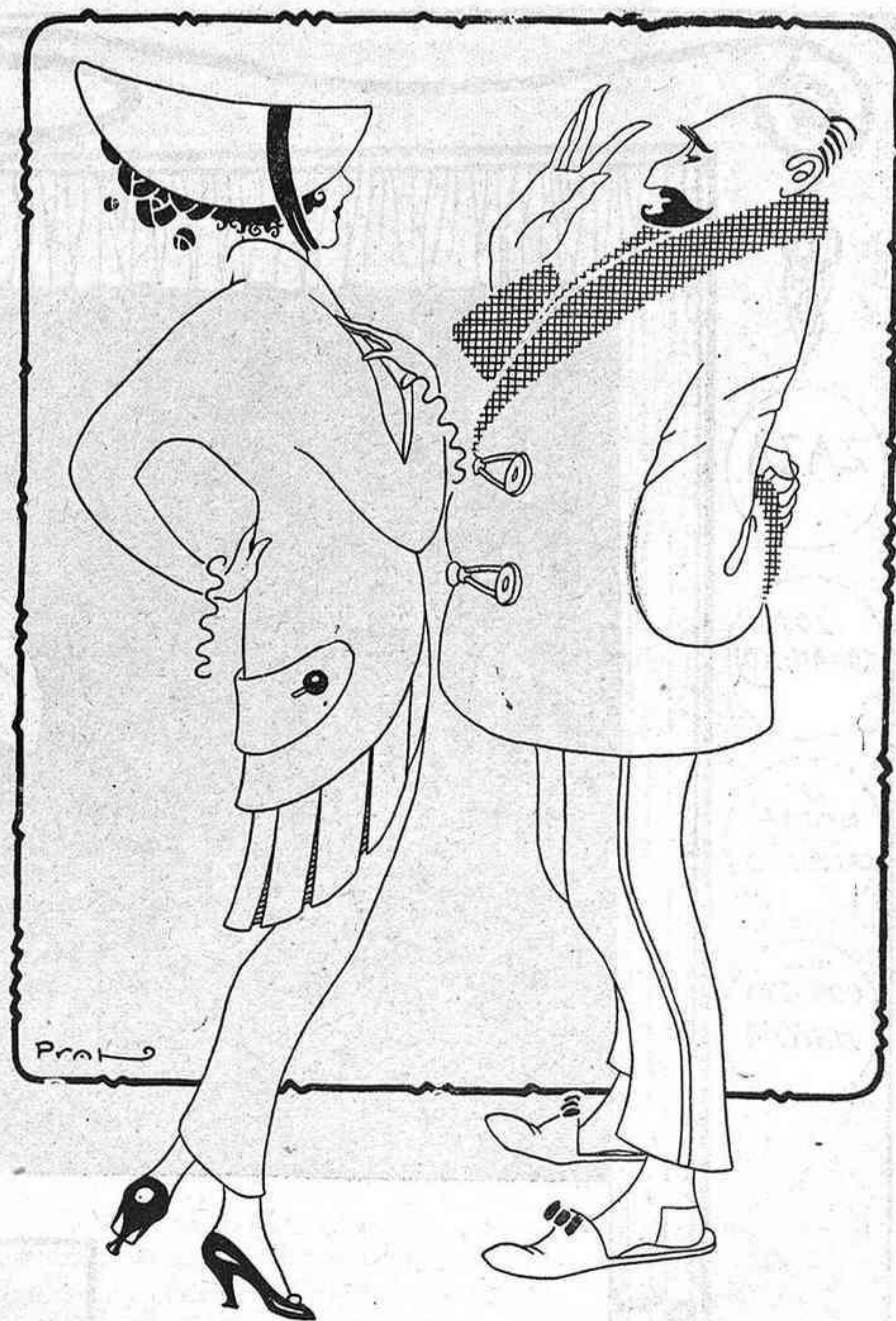
Com a retrats, tots ells deuen tenir semblança, tots ells deuen reflexar un caràcter, i és com a tals, en la manera corrent d'entendre aquesta mena de pintura, que són d'un mèrit efectiu i no's poden discutir.

Però en alguns en Canals hi ha posat, ademés del seu tecnicisme meravellós, un poc d'aquella essència d'espiritualitat que'ls artistes que s'enyoren solen esmerçar en la primera ocasió deparada, o bé per l'índol del model, o per la llibertat amb que actúen.

Així ens trobem amb els retrats de la baronesa i baró de Güell, amb el de la senyora O. de Canals, el del nen i algún altre, en els quals el temperament del pintor, movent-se sense traves, arriba a aconseguir una bella emoció dominant i convencent a l'espectador per rebec que sigui.

En Canals, en aqueixes obres, ha assolit una senyalada victòria. En elles mostra la seva genialitat indiscutible i es col·loca pel propi mèrit en primera fila, entre nostres millors retratistes.

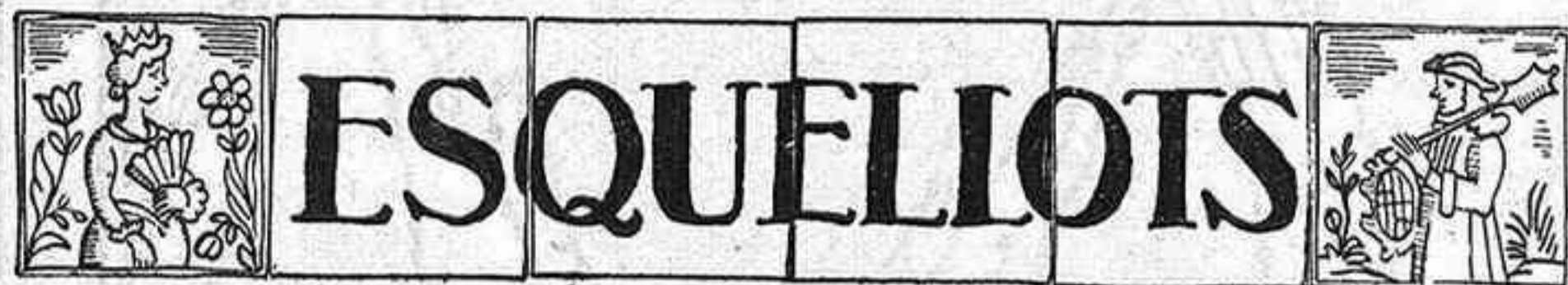
Difícilment se'n pot trobar un altre que, com en Canals, s'adapti a les exigències del retrat, servant quelcom de lo que en pintura mai deu ésser postergat: l'independència en la visió i l'honradesa en la tècnica.

—Un gran dolor a la cintura, diu?... Li deu venir de la cotilla.

—Però si ja fa temps que no'n duc de cotilla!

—Doncs li deu venir de no portar-ne.

En Frederic Urrecha, nostre digne i estimadíssim amic, fa una temporada que escriu en *El Dia Gráfico* una secció titulada «*Breviario laico*».

La cosa està escrita en prosa i vers, talment com el *Don Alvaro*; però millor.

Molt bé; és el cas que'l senyor Urrecha, per a fer broma, acostuma a emprendre les seves composicions poètiques amb un be-de-deu de *moños, melones, badajos*, i altres mots per l'estil.

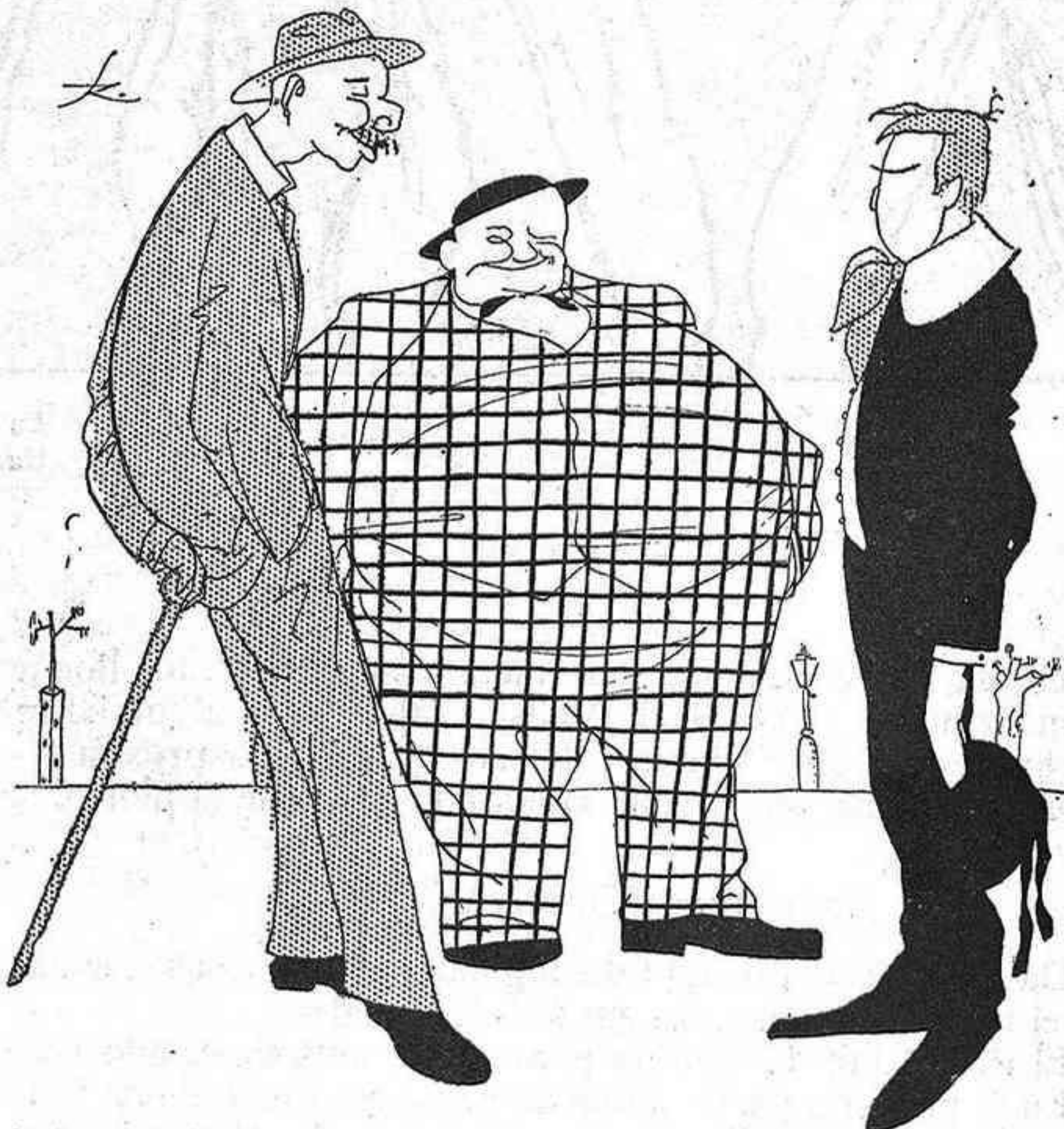
Nosaltres li contarem un conte a don Frederic:

«Un comerciant d'aquesta plaça, home de profundes conviccions religioses, tenia la mala costum d'enfadar-se molt sovint, i com que qui s'enfada té dos treballs, per a desenfadar-se, l'home, se n'ava de la llengua, i, com que a l'cnsemp era religiós, ho feia molt dissimulat:

«Me caso amb Maria centinella!... Me caso amb seu!... Punyefla!...», i acabava amb «Déu me perdô, si peco!».

Un dia el seu comanditari li va dir:

—Home; està clar que peques. Primer, perque l'intenció és la mateixa, i després perque fas el tonto. Parla clar, home, parla clar.

—Què tal els exàmens?... Ja has contestat a totes les preguntes?

—Si, senyor... He contestat que no sabia res.

El corresposnal, a Arenys, de *La Vanguardia*, dona compte als lectors de l'ortodoxe diari, d'un sacríleg furt que uns lladregots sense consciència han perpetrat en l'església de la vila abans anomenada.

El dit corresposnal protesta i s'indigna del fet, com en protestem i ens hi indignem nosaltres.

Després fa una relació dels objectes que se n'emportaren i de les caixes de les ànimes que foren violades.

Finalment, per acabar de fer avorrible la facecia dels bandolers, ens conta que, un cop fet el fet, brenaren tranquil·lament.

Un hom se sorprèn una miqueta.

Que ben enterat està el corresposnal de *La Vanguardia*; no sembla sinó que s'hi hagués trobat.

Digui: ja està ben segur que la beguda no la feren abans de posar-se a treballar?

Miri que és molt més probable que necessitessin forces pensi que vostè mateix assegura que feia estona que eren dintre, i és molt natural que la matessin; reflexioni que si els haguessin sorprès no més berenant, i sense res a sobre, ja hauria estat *robo frustrado*.

Cregui, senyor corresposnal, rectifiqui i faci posar a *La Vanguardia*:

«Por un error de pluma dijimos ayer que los cacos merendaron después de su hazaña, siendo así que probablemente lo hicieron antes».

Ara, si ho va veure, no hem dit res.

Mai podem viure tranquils!

El nostre estimat confrare *La Campana de Gracia*, segons opinió del senyor fiscal, ha caigut, en el número passat, en dos delictes de lesa majestat.

Sentim la *caricia* i esperem que, ben esbrinades les coses, no tindràn la transcendència que'l senyor fiscal suposa.

Havem rebut la visita d'*El Chispero*, setmanari anti-flamenquista, que publica a Madrid, el valent escriptor Eugeni Noel.

Reprodueix obres de veritable art i les compara graciosament amb l'art del *divino* Belmonte, per a deduir-ne conseqüències irrefutables.

Li desitgem molts anys de vida.

Encara no tenim alcalde efectiu.

Darrerament s'ha parlat amb certa insistència de que'l govern té intenció de donar la vara a don Emili Junoy, una de les personalitats més ben vistes de tothom i que donaria un gran impuls als nostres problemes latents, sobre tot al de l'Exposició en projecte.

Serà veritat tanta bellesa?

El senyor Prat de la Riba, com a president d'això que'ls regionalistes ne diuen la Mancomunitat, cobrarà una assignació anual de dotze mil pessetes.

Doscents duros cada mes, no són pas romanços!
Del himne «Els Segadors», haurem de suprimir-ne aquell vers que diu, referent a Catalunya, mare nostra:

tornarà a ésser rica i plena

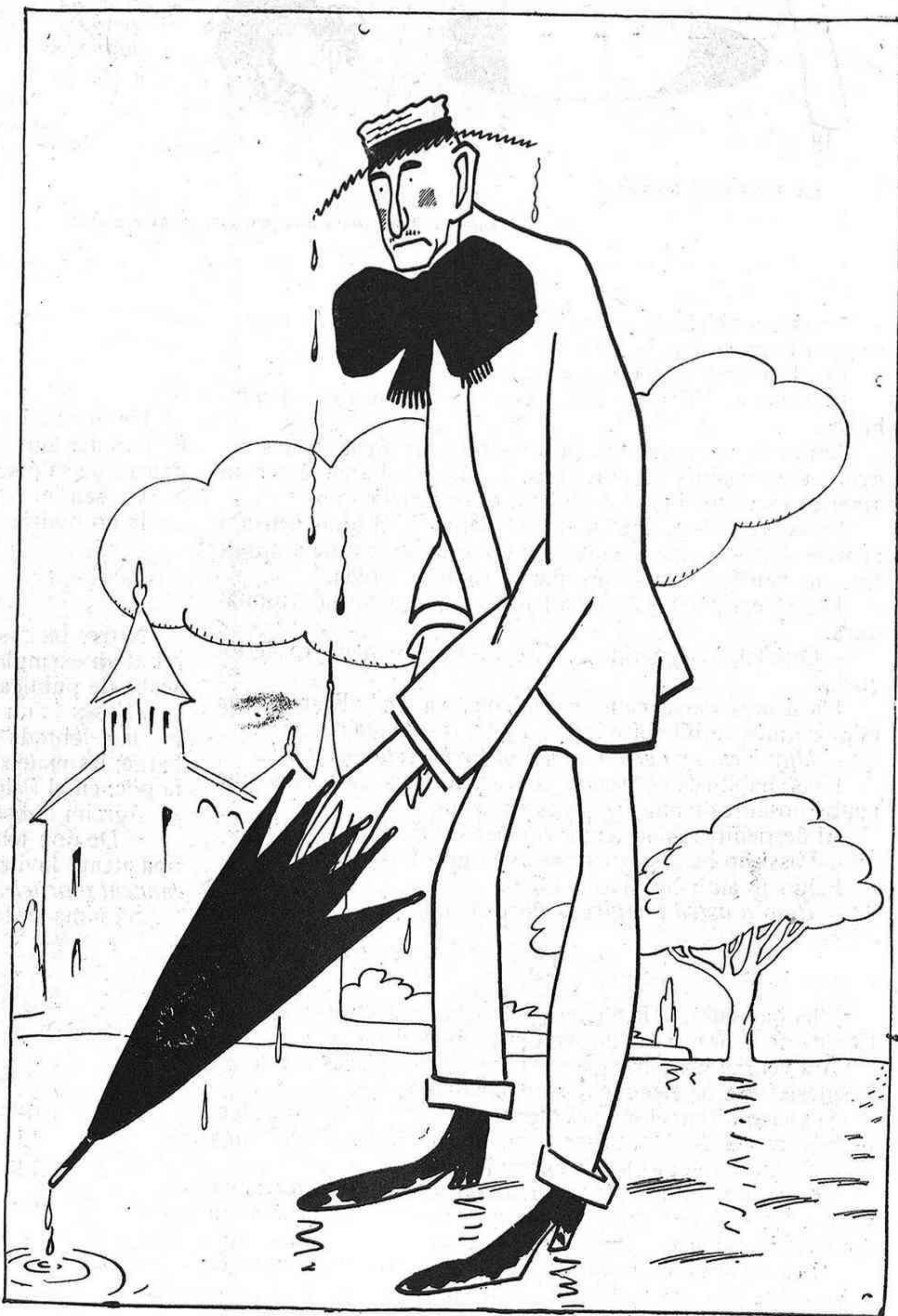
Ja ho és prou de rica i plena, i generosa,... veritat don Enric?

Llegim:

«L'alcalde ha visitat els dispensaris de malalties de l'orella, dels ulls i del coll, al objecte de fer-hi les millores necessaries.»

Mal fet, senyor Pich.

Vostè, quan menys per companyerisme, hauria d'ésser el primer en procurar que'ls barcelonins no hi vegin, no hi sentin i no puguin cridar.

JOVE D'ESTIU

—Diguin lo que vulguin, el berret de palla fa molt elegant!...

LA PRIMERA PEDRA

—Vachal! Ahora si que, con estas pluchas, aviat crecerá!

Entràrem al Tívoli amb l'objecte de saludar a la nostra antiga i bona amiga, la Marguerida Xirgu.

En el salonet tot semblava ara fa un any.

Hi havia en Vilaregut i hi havia l'Ortín; en Pena també hi era.

Amb ells, naturalment, en Papitu—avui *Pepe*—i uns senyors, desconeguts per nosaltres, i que resultaren ésser un americà escriptor i el molt notable actor senyor Puga.

De sobte s'obre la porta de la cambra de la gran actriu, i apareix aquesta embolicada amb un gran abric, que a nosaltres ens hauria fet suar més que un cantí de Breda.

Ens alcem per a saludar a l'artista, que retorna triomfadora.

—Què tal, Marguerida?... Cregui que me n'alegro de tot cor!...

L'artista se deixà caure en un sofà, va embolicar-se una miqueta més amb l'abric i, poc a poc, respongué:

—*Muy bien, ¿y usted?... ¡Ay, qué frío, estoy helada!...*

I els habituals contesten en castellà, i és aleshores que també nosaltres tenim fret i ens en anem.

Al despedir-nos no tenim cor per a dir:

—Passi-ho bé, Marguerida—o Xirgu—fins a demà!

Saludem amb cerimonia, i fem:

—*Beso a usted los pies, señora Arnall.*

S'ha inaugurat la Biblioteca del Institut d'Estudis Catalans. Consta de quaranta set mil volums, i és pública.

Ara veuràn els estrangers que no tot són places de toros i esglésies lo que aixequem els barcelonins.

Si venen a Barcelona i es dignen visitar l'hostatge intel·lectual del carrer de Sant Sever, veuràn que havem bastit una magnífica biblioteca plena d'obres lluminoses.

Lo que pot-ser no hi veuràn serà llegidors, però tot anirà venint. No serà per mala voluntat; serà que ara encara no tenim l'hàbit d'anar a llegir fóra de casa.

Al cap d'avall, en materia de cultura, no's pot dir quina és la veritable primera materia, si el llegidor o el llibre.

Amb l'excusa del mal estat dels camins que condueixen al Parc de Montjuic ha tornat a aplaçar-se l'inauguració de les mai prou alabades Escoles de bosc.

Aquesta és la quarta o la quinta vegada que's deixa enlaire la constitució oficial d'aquella institució.

Si dura gaire més la brometa d'allargar aqueix acte, els nois inscrits s'hauràn tornat tan ganapies que fins se donaràn vergonya d'anar a classe.

Qualsevol els fa anar a estudi havent crescut tant!

Dimarts d'aquesta setmana varen sortir, en viatge de plaer, cap a Lyó tota una colla de regidors, presidits per l'incommensurable senyor Pich.

Ficsin-se que hi hà una dita popular que diu:

«*Ni en viernes ni en martes
no te cases ni te embarques.*»

Però's veu que'ls nostres edils no s'entenen de raons.

Per a ells, l'embarcar-se en dissabte—pagant un altre—no pot portar desgracia, sinó sort.

Ha mort a Barcelona, on feia anys que residia, i s'havia fet popular amb els seus anuncis, el celebrat professor de dances de saló senyor Nadal.

Ho sentim pels joves lluits de la primera volada.

Ja no podran evitar el ridículo.

NOTES DE CASA.—De la casa editora Josep Gallach havem rebut un exemplar del magnífic llibre de música, *Gloses*, que acaba de publicar.

Gloses és un volum de melodies exquisides, compostes per la celebrada concertista de piano i violí, senyoreta Onia Farga; les mateixes que amb sorollós èxit foren interpretades, fa poc; en el Palau de la Musica Catalana.

Agraim l'obsequi.

—De don Joan Vilaró (Balmes, 25) rebérem, així mateix, una atenta invitació per a l'acte d'inaugurar l'*Exposició permanent d'articles per a reclam*, instal·lada a casa seva.

S'estima la delicadesa.

CANTARELLA

—Doneu almoina a una pobre que pateix de fret i fam!...

Li ve un desmai, la despullen...

i li troben cent mil naps!

GAITER DEL PENADÉS

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

SANTIAGO RUSIÑOL

El català de "La Mancha"

NOVELA

Un tomo de més de 300 planes, esmeradament imprès sobre magnífic paper de fil marca Guarro 4 ptes.

JARDINS D'ESPANYA

REPRODUCCIONS DELS MILLORS QUADROS
D'EN SANTIAGO RUSIÑOL

Un tomo-carpeta amb 41 reproduccions Ptas. 20

EDICIONS POPULARS D'EN SANTIAGO RUSIÑOL

Anant pel món. (2.ª edició)	Ptes. 1
El místic. (2.ª edició)	> 1 (Agotada)
Oracions. Am música d'E. Morera. (2.ª edició)	> 1
Fulls de la vida	Ptes. 1 (Agotada)
Els Jocs Florals de Canprosa. (2.ª edició)	> 1
El bon policia	> 1
Monologs.	> 1 (Agotada)
La bona gent	> 1 (Agotada)
Tartarin de Tarascó. D'A. Daudet. (Quart miler)	> 1
El pati blau.	> 1 (Agotada)
El poble gris	> 1 (Agotada)
La mare. (3.ª edició). (Quinzè miler)	> 1
La «merienda» fraternal. (4. miler)	> 1
L'Alegria que passa.	> 1
L'heroe.	> 1
Llibertat!	> 1
La fira de Neuilly	> 1
Els savis de Vilatrista.	> 1
L'auca del senyor Esteve	> 1 (Agotada)
L'hereu Escampa	> 1
En Tartarin als Alps.	> 1
La llei d'herencia.	> 1
Aucells de pas.	> 1
La intel·lectual.	> 1
El redemptor	> 1
Cors de dona	> 1
El Teatre per dins	> 1
Dol d'«alivio»	> 1
El daltabaix	> 1
El titella prodig	> 1
La nit de l'amor	> 1
Del Born al Plata. (Impressions de viatge.)	> 1
Port-Tarascó, d'Alfons Daudet. Traducció.	Ptes. 1
El pintor de miracles	> 1
La Verge del Mar	> 1
El despatriat	> 1
El triomf de la carn	> 1
L'illa de la calma	> 1
L'Homenatge	> 1
La lepra.	> 1

PREU DE CADA OBRA: UNA PESSETA

COLECCIÓN DIAMANTE

VAN PUBLICADOS

1. R. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie
13. E. Pérez Esorich. Fortuna.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz
15. F. Urrecha. Siguiendo al muerto
16. A. Pérez Nleva. Los humildes.
17. S. Rueda. El gusano de luz.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.
19. G. Frontaura. Gente de Madrid.
20. Miguel Melgosa. Un viaje á los infiernos.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.
22. J. M. Matheu. ¡Rataplan!
23. T. Guerrero. Gritos del alma.
24. Tomás Lucoño. Romances y otros excesos.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.
27. J. López Silva. Migajas.
28. F. Pl y Margall. Trabajos sueltos
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.
31. M. Matoses (Oorzuelo). ¡Aleluyas finas!
32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).
33. } A. Flores. Doce españoles de
34. } brocha gorda.
35. José Estremera. Fábulas.
36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas
37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.
38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.
39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.
41. } Jacinto Laballa. Novelas inti-
42. } mas.
43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.
44. F. Pl y Margall. Diálogos y artículos.
45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.
46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.
47. R. Altamira. Novelitas y cuentos.
48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.
49. R. Soriano. Por esos mundos...
50. L. Taboada. Perfiles cómicos.
51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.
52. J. Ortega Munilla. Fifina.
53. F. Salazar. Algo de todo.
54. Mariano de Oavia. Cuentos en guerrilla.
55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.
56. Francisco Alcántara. Córdoba.
57. Joaquín Dloenta. Cosas mías.
58. López Silva. De rompe y rasga.
59. Antonio Zozaya. Instantáneas.
60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire
61. L. Taboada. Colección de tipos.
62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.
63. Angel R. Chaves. Cuentos de varias épocas.
64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.
65. Francisco Pl y Arsuaga. El Cid Campeador.
66. Vital Aza. Pamplinas.
67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.
68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios
69. Nicolás Estévez. Calandracas.
70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.
71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.
72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.
73. F. Barado. En la brecha.
74. Luis Taboada. Notas alegres.
75. Xavier de Montepin. La señorita Tormenta.
76. A. Zozaya. De carne y hueso.
77. X. de Montepin. Muerto de amor
78. Conde León Tolstol. Venid á mí...
79. A. Calderón. A punta de pluma.
80. Enrique Murger. Elena.
81. Luis Taboada. Siga la broma.
82. L. G. de Giner. La Samaritana.
83. Cyrano de Bergerac. Viaje á la luna.
84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!
85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.
86. A. Pestana (Oafel). Cuentos.
87. Angel Guerra. Al sol.
88. T. Dostolewsky. Alma infantil.
89. E. de Amlols. Aire y Luz.
90. L. García de Giner. Valentina.
91. E. de Amlols. Manchas de color.
92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
93. M. Ugarte. Mujeres de París.
94. } Obras menores de Cervantes.
95. }
96. J. Pérez Zúñiga. Chapuceras.
97. Voltaire. Cándido.
98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
99. J. Benavente. Teatro rápido.
100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
102. A. Guerra. Polvo del camino.
103. Camilo Castello Branco. María Moisés.
104. Graola Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
105. Antología taurina.
106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
108. Eça de Queiroz. La nodriza.
109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
110. M. Sarmento. Así.
111. Felipe Trigo. A todo honor.
112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
114. Jorge Manrique. Poesías.
115. Abate Prévost. Manón Lescaut.
116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
118. Miguel A. Ródenas. De las majadas al Otero.
119. E. Marquina. Juglarías.

PRECIO DE CADA TOMO: DOS REALES

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebirà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaxes.

PRIMAVERA MÍSTICA

Flor de claustre